॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ हैहयानां कुलकरो राजा परपुरञ्जयः । कुमारो रूपसम्पन्नो मृगयां व्यचरद्बली ।
चरमाणस्तु सोऽरण्ये तृणवीरुत्समावृते । कृष्णाजिनोत्तरासङ्गं ददर्श मुनिमन्तिके । १२९५५
स तेन निहतोऽरण्ये मन्यमानेन वै मृगं । व्यथितः कर्म्म तत् कृत्वा शोकोपहतचेतनः ।
जगाम हैहयानां वै सकाशं प्रथितात्मनां । राज्ञां राजीवनेत्रोऽसौ कुमारः प्रथिवीपतिः ।
तेषाञ्च तद्यथावृत्तं कथयामास वै तदा । तञ्चापि हिंसितं तात मुनिं मूलफलाशिनं ।
श्रुत्वा दृष्ट्वा च ते तत्र बभूवुर्द्दीनमानसाः । कस्यायमिति ते सर्व्वे मार्गमाणास्ततस्ततः ।
जग्मुश्चारिष्टनेम्नोऽथ तार्क्ष्यस्याश्रममञ्जसा । तेऽभिवाद्य महात्मानं तं मुनिं नियतव्रतं । १२९६०
तस्थुः सर्व्वे स तु मुनिस्तेषां पूजामथाहरत् । ते तमूचुर्म्महात्मानं न वयं सत्क्रियां मुने ।
त्वत्तोऽर्हाः कर्म्मदोषेण ब्राह्मणो हिंसितो हि नः । तानब्रवीत् स विप्रर्षिः कथं वो ब्राह्मणो हतः ।
क्व चासौ ब्रूत सहिताः पश्यध्वं मे तपोबलं । ते तु तत् सर्व्वमखिलमाख्यायास्मै यथातथं ।
नापश्यन् तमृषिं तत्र गतासुन्ते समागताः । अन्वेषमाणाः सव्रीडाः स्वप्नवद्गतचेतनाः ।
तानब्रवीत्तत्र मुनिस्तार्क्ष्यः परपुरञ्जय । स्वादयं ब्राह्मणः सोऽथ युष्माभिर्य्यो विनाशितः । १२९६५
पुत्रो ह्ययं मम नृपास्तपोबलसमन्वितः । ते च दृष्ट्वैव तमृषिं विस्मयं परमं गताः ।
महदाश्चर्य्यमिति वै ते ब्रुवाणा महीपते । मृतोह्ययमुपानीतः कथं जीवितमाप्तवान् ।
किमेतत्तपसो वीर्य्यं येनायं जीवितः पुनः । श्रोतुमिच्छामहे विप्र यदि श्रोतव्यमित्युत ।
स तानुवाच नास्माकं मृत्युः प्रभवते नृपाः । कारणं वः प्रवक्ष्यामि हेतुयोगसमासतः ।
सत्यमेवाभिजानीमो नानृते कुर्म्महे मनः । स्वधर्म्ममनुतिष्ठामस्तस्मान्मृत्युभयं न नः । १२९७०
यद्ब्राह्मणानां कुशलं तदेषां कथयामहे । नैषां दुश्चरितं ब्रूमस्तस्मान्मृत्युभयं न नः ।
अतिथीनन्नपानेन भृत्यानत्यशनेन च । संभाज्य शेषमश्नीमस्तस्मान्मृत्युभयं न नः ।
शान्ता दान्ताः क्षमाशीलास्तीर्थदानपरायणाः । पुण्यदेशनिवासाच्च तस्मान्मृत्युभयं न नः ।
तेजस्विदेशवासाच्च तस्मान्मृत्युभयं न नः । एतद्वै लेशमात्रं वः समाख्यातं विमत्सराः ।
गच्छध्वं सहिताः सर्व्वे न पापाद्भयमस्ति वः । एवमस्त्विति ते सर्व्वे प्रतिपूज्य महामुनिं । १२९७५
स्वदेशमगमन् हृष्टा राजानो भरतर्षभ ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि मार्कण्डेयसमास्यापर्व्वणि ब्राह्मणमाहात्म्यकथने चतुरशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १८४ ॥

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ भूय एव महाभाग्यं ब्राह्मणानां निबोध मे । वैन्यो नामेह राजर्षिरश्वमेधाय दीक्षितः ।
तमर्त्विगन्तुमारेभे वित्तार्थमिति नः श्रुतं । भूयोऽर्थं नानुरुध्यत् स धर्म्मव्यक्तिनिदर्शनात् ।
स विचिन्त्य महातेजा वनमेवान्वरोचयत् । धर्म्मपत्नीं समाहूय पुत्रांश्चेदमुवाच ह ।
प्राप्स्यामः फलमत्यन्तं बहुलं निरुपद्रवं । अरण्यगमनं क्षिप्रं रोचतां वो गुणाधिकं । १२९८०
तं भार्य्या प्रत्युवाचाथ धर्म्ममेवानुतन्वती । वैन्यं गत्वा महात्मानमर्थयस्व धनं बहु ।
स ते दास्यति राजर्षिर्यजमानोऽर्थितो धनं । तत आदाय विप्रर्षे प्रतिगृह्य धनं बहु ।